

GZS

SAVA NAJ NE TEČE V PRAZNO

Združenje za inženiring pri GZS je pripravilo posvet o reki Savi v luči podnebnih sprememb. Osrednja nit posveta je bila večnamenska izraba vodnih virov za doseganje ciljev prehoda v nizkoogljično družbo, kar je velik izziv za slovensko energetiko, gospodarstvo in vse državljane, ki se bodo morali soočiti z drugačnim ravnanjem z energijo.

Besedilo: **Polona Bahun**; fotografija: **Vladimir Habjan**

Generalna direktorica GZS **mag. Sonja Šmuc** je v uvodu izpostavila, da se bodo potrebe po energiji v prihodnje še povečevale, zato moramo najti odgovor, kako jim bomo lahko zadostili. Podnebnim spremembam se mora prilagoditi tudi gospodarstvo, ki pa za konkurenčnost potrebuje zanesljivo oskrbo in cenovno ugodno energijo. Kot je zaključila, bi z večjo izkoriščenostjo hidropotenciala vsaj povečano potrebo po električni energiji lahko pokrili sami. Državni sekretar na Ministrstvu za infrastrukturo **mag. Bojan Kumer** je pouda-

ril, da se mu zdi ključno, da se celotna slovenska družba zaveda, da danes živimo v popolnoma drugačnem prostoru in času ter da bodo odločitve, ki jih sprejemamo danes, tlakovale način življenja v prihodnosti. EU in Slovenija sta že sprejeli odločitev, da bosta leta 2050 živeli v brezogljični družbi. Zdaj je čas, da poiščemo pot, kako bomo to tudi dejansko dosegli. Slovenija si je v preteklosti zastavila zelo ambiciozne cilje oziroma nadpovprečno visoke cilje deleža OVE v bruto končni rabi energije. Najprimernejši čas, da se vpraša-

mo, kako ambiciozni naj bomo do leta 2030, je prav zdaj, ko se pripravljajo pomembni energetske dokumenti, kot sta EKS in NEPN. Ob tem moramo upoštevati več dejavnikov, sicer si bomo postavili preveč ambiciozne cilje, ki jih ne bomo mogli doseči. Trenutno si na ministrstvu prizadevajo čim bolj približati 25-odstotnemu cilju glede deleža OVE v končni rabi do leta 2020. Ali ga bomo res tudi dosegli, pa je odvisno od več dejavnikov. Kot je poudaril državni sekretar, je bila hidroenergija vedno ključni del slovenske energetike. Slovenija je

vodnata država in staviti na katero koli drugo vrsto proizvodnje električne energije v prihodnosti, bi bil zagotovo odmik od optimalne poti za izpolnitev zelenih ambicioznih ciljev.

Po besedah direktorja družbe HESS **Bogdana Barbiča** imajo reka Sava in načrtovani večnamenski objekti pri energetskem prehodu pomembno vlogo, saj poleg zelene električne energije zagotavljajo poplavno varnost, razvoj gospodarstva, kmetijstva, namakanje, zaščito podtalnice, ohranjanje kulturne in naravne dediščine ter razvoj turizma. To dokazujejo do zdaj zgrajene HE na Savi. Ko bo zgrajena celotna veriga od obstoječe HE Moste do HE Mokrice, bomo v slovenskem elektroenergetskem sistemu za več desetletij dobili vir čiste energije s številnimi sinergijskimi učinki na gospodarstvo in okolje.

Pozitivne učinke je predstavil na primerih HE na spodnji Savi, kjer so ob gradnji uredili tudi protipoplavno zaščito v Sevnici in Krškem, medtem ko bo v Brežicah ta dokončno urejena z zgraditvijo HE Mokrice.

Kot so poudarili ob koncu posveta, je stanje pri izgradnji HE v Sloveniji skrb vzbujajoče. Postopki umeščanja v prostor so za vsak nov objekt daljši, ciljev glede deleža OVE do leta 2020 verjetno ne bomo dosegli in, če bomo tako nadaljevali, so ogroženi tudi cilji do leta 2030. Da bi odpravili ovire, ki zavirajo načrtovan termiski plan in onemogočajo Sloveniji, da bi dosegla postavljene cilje deleža OVE v končni rabi energije, so ob koncu srečanja udeleženci sprejeli zaključke z zahtevami in priporočili, ki jih bodo poslali pristojnim organom. Kot so poudarili, želi tako tudi slovenska stroka prispevati svoj delež k pripravi EKS in NEPN, saj gre po njihovem mnenju za dokumenta, katerih priprava zahteva odprt dialog med vsemi deležniki.

ZAKLJUČKI POSVETA

- 1.** Pri reki Savi gre za večnamenski projekt od HE Moste do hrvaške meje, ki ga iz finančnih in tehničnih razlogov gradimo po fazah, predstavlja pa celoto glede zagotavljanja poplavne varnosti, kmetijstva, namakanja, energetike in infrastrukturnih ureditev.
- 2.** S sklenjeno verigo od HE Moste do HE Mokrice bomo dosegli največje tehnične, ekonomske in narodno gospodarske cilje.
- 3.** Voda, hrana in energija so tri ključne komponente, potrebne za dolgoročno preživetje nekega naroda. Hidroelektrarne omogočajo razvoj vseh treh komponent: proizvajajo električno energijo, zadržujejo velike količine nadzemne in podzemne vode, ki jo je mogoče koristno uporabiti, in zagotavljajo zanesljivo proizvodnjo hrane, ki je neodvisna od podnebnih sprememb.
- 4.** Slovenija mora v čim krajšem možnem času sprejeti strateški razvojni dokument energetike z jasno opredeljenimi predvidenimi hidroenergetskimi objekti.
- 5.** Javnosti je treba jasneje pojasniti njihov pozitiven okoljski vpliv, saj so HE z vidika pridobivanja električne energije objekti, ki ne proizvajajo odpadkov, ne povzročajo onesnaževanja zraka in pozitivno prispevajo k zmanjšanju emisij CO₂.
- 6.** Večnamenski objekti na rekah so v svetu in pri nas preizkušene tehnologije, v Sloveniji domača stroka in izvajalci lahko zagotovijo 90 odstotkov vseh del in storitev.
- 7.** V postopkih umeščanja večnamenskih energetskih objektov v prostor je treba upoštevati tudi njihove pozitivne vplive na okolje in gospodarstvo (protipoplavno zaščita, oskrba s pitno vodo, dvig podzemne vode in ohranjanje zaloga podzemne vode, kmetijstvo in namakanje, turizem, delež domačega znanja; vključevanje slovenskih inštitutov, inženiringov, elektro in strojne industrije, gradbeništva).
- 8.** Slovensko javnost in odločevalce je treba celovito in argumentirano informirati o posledicah neizgradnje OVE za zagotavljanje zanesljive in cenovno optimalne oskrbe z električno energijo. Jasno je treba povedati, kakšne so lahko posledice za gospodarstvo in državljanje.